CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ 1

Poziom podstawowy
Test

Symbol arkusza
EPOP-P1-**100**-2506

DATA: **3 czerwca 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **170 minut**

(łącznie na rozwiązanie testu i napisanie wypracowania)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **20**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

☐ Uprawnienie zdającego do dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testem, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z testem) zawiera 11 stron (zadania 1–12). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Możesz korzystać ze słownika ortograficznego i ze słownika poprawnej polszczyzny.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i **tylko własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Marcin Nowacki
Ze śmiechem nam po drodze

Humor i jego poczucie, które ujawnia się w zdolności do wyrażania lub zauważania tego, co zabawne, jest dla nas źródłem rozrywki i zarazem sposobem radzenia sobie z trudnymi, stresującymi i niezręcznymi sytuacjami czy wydarzeniami. Śmiech sam w sobie jest przeważnie przyjemny, ale humor pełni też wiele innych ważnych funkcji. Może złagodzić przeżywanie trudnego doświadczenia i rozluźnić napiętą atmosferę. Pozytywny humor może chronić nas przed objawami lęku i depresji, a także wspierać naszą wytrwałość w wykonywaniu żmudnych zadań.

Każdy rodzaj humoru przynosi szersze korzyści społeczne: od rozładowywania napiętych sytuacji po wzmacnianie więzi społecznych między nowymi lub długoletnimi przyjaciółmi (czasami jest nazywany „społecznym smarem"). Jako wspólne doświadczenie humor pomaga zbliżać do siebie znajomych, przyjaciół, rodzinę. Poczucie humoru służy też jako rodzaj tzw. radaru społecznościowego – pomaga wykrywać osoby o bliskich nam poglądach i cechach, by tworzyć z nimi relacje.

W przypadku poczucia humoru często mówimy o cienkiej linii, którą można bardzo łatwo przekroczyć. Psychologowie Peter McGraw i Caleb Warren zaproponowali w 2010 roku definicję humoru wyjaśniającą, dlaczego możemy śmiać się zarówno z mrocznych dowcipów traktujących o trudnych sprawach, jak i podczas łaskotania. Otóż według nich, by żart był zabawny, musi naruszać jakąś normę lub zasadę. Naruszenie jednak nie może być zbyt ciężkie, bo stanie się nieśmieszne, a nawet wzbudzające odrazę lub złość. Aby sytuacja była dla nas zabawna, musi znajdować się w idealnym punkcie pomiędzy dwiema skrajnościami: sytuacjami zupełnie zwyczajnymi, które nie naruszają żadnych norm, a sytuacjami dramatycznymi, przerażającymi, w których nie ma nic zabawnego.

Filozofowie często oceniali humor w dość negatywny sposób. Sugerowali, że demonstruje on wyższość lub mechanizmy obronne, ukrywające prawdziwe uczucia. Dzisiaj jednak humor jest postrzegany jako pozytywna cecha i siła. Psychologia pozytywna – dziedzina, która bada przede wszystkim to, co nas wzmacnia – zauważa, że humoru używamy, by poczuć się lepiej. Docenianie poczucia humoru koreluje również z innymi mocnymi stronami, takimi jak mądrość i intelekt. Zajęcia lub ćwiczenia humorystyczne skutkują wzrostem dobrego samopoczucia emocjonalnego i optymizmu, zwiększają nasz dobrostan i dodają energii.

Wraz z wdzięcznością, z nadzieją i z duchowością poczucie humoru należy do zestawu mocnych cech, które pomagają nam tworzyć silne połączenia ze światem i nadają sens naszemu życiu. Śmiejmy się więc, kiedy tylko mamy możliwość, kiedy jest to naturalne i na miejscu. Najlepiej czule i życzliwie. I nie tylko z innych.

Na podstawie: Marcin Nowacki, *Ze śmiechem nam po drodze*, www.charaktery.eu

Zadanie 1. (0–2)

Na podstawie tekstu Marcina Nowackiego sformułuj argument potwierdzający korzystny wpływ humoru na jednostkę oraz argument potwierdzający korzystny wpływ humoru na społeczeństwo.

Korzystny wpływ humoru na jednostkę – argument: .....

.....

.....

.....

Korzystny wpływ humoru na społeczeństwo – argument: .....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Czy zgodnie z tekstem Marcina Nowackiego opinia filozofów i opinia psychologów na temat humoru są takie same? Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2)

Na podstawie tekstu Marcina Nowackiego podaj dwa czynniki powodujące, że żart jest odbierany jako zabawny.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz i zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Śmiejmy się więc, kiedy tylko mamy możliwość, kiedy jest to naturalne i na miejscu* czasowniki w pierwszej osobie liczby mnogiej pełnią przede wszystkim funkcję

A. ekspresywną.
B. impresywną.
C. poetycką.
D. informatywną.

Zadanie 5. (0–2)

Które ze sformułowań zacytowanych z tekstu Marcina Nowackiego to przykłady słownictwa neutralnego, a które – wartościującego? Wpisz każde ze sformułowań w odpowiednie miejsce w tabeli.

żmudne zadania *definicja humoru* *trudne doświadczenie*
napięta atmosfera *samopoczucie emocjonalne*

Słownictwo neutralne	Słownictwo wartościujące

Zadanie 6. (0–3)

Napisz streszczenie tekstu Marcina Nowackiego, liczące 40–60 wyrazów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tekst 2.

Bartosz Warzycki

Czy to po angielsku? W takim razie biorę!

W dyskusji na temat języka użytego w reklamie należy podkreślić wartości marketingowe, jakie niesie ze sobą język obcy, a zwłaszcza język angielski. Można by pomyśleć, że to pewnego rodzaju magiczne oddziaływanie zagranicznej nazwy wpływa w niewyjaśniony sposób na popularność danego produktu. W tym miejscu spróbujmy się zastanowić, co jest przyczyną zależności opisanej powyżej.

Dość powszechnie znaną prawdą jest, że niektórzy polscy konsumenci sprawiają wrażenie, że są niemal zakochani we wszystkim, co po angielsku. Część społeczeństwa wydaje się uważać, że jeżeli coś jest z zagranicy, z Zachodu, okazuje się lepsze niż to, co polskie. Zastanówmy się, co jest powodem myślenia, w którym obco brzmiąca nazwa świadczy o atrakcyjności towaru. Może to tylko przejmowanie błędnych społecznych przekonań, że angielska firma, a właściwie – angielskie określenie produktu, sprawia, że jest on lepszy niż nasz rodzimy towar? Często przecież pod angielską nazwą znajduje się całkowicie polski produkt. Co w takim razie sprawia, że na polskim rynku jest tak wiele towarów o angielskiej nazwie? Czy to język sam w sobie jest aż tak atrakcyjny, a może istnieje presja społeczna, by lubić angielskie słowa?

Próba odpowiedzi na powyższe pytania może prowadzić nas do okresu po 1989 roku, kiedy społeczne, ekonomiczne i polityczne zmiany w Polsce wpłynęły na język, przede wszystkim na jego system leksykalny. Zmiany w słownictwie objęły nie tylko zasób słów potocznych, lecz także nazwy własne. Było to wynikiem wpływu zachodniej kultury konsumpcyjnej. Efektami tej sytuacji stały się olbrzymi napływ towarów z Zachodu oraz zmiany w handlu i we wszystkim, co jest z nim związane. Przed rokiem 1989 dostęp do produktów pochodzących z USA czy Anglii był w dużym stopniu ograniczony, przez co powodował przekonanie, że zachodnie marki są lepsze niż polskie. To może być jednym z powodów decydujących o popularności angielszczyzny wśród części z polskich nabywców.

Następną możliwością wartą dyskusji wydaje się kwestia utożsamienia nabywcy z produktem. Obcojęzyczna nazwa ma niekiedy na celu przeniesienie nas w inny wymiar, w inną rzeczywistość, w której dana usługa czy produkt, którego spośród innych podobnych ofert wyróżnia właśnie nazwa, oferują nam zupełnie inną, nową czy lepszą jakość.

Reklama zawsze odnosi się do czegoś, na przykład do usługi czy do konkretnego produktu. Reklamy przedstawiają coś, co można otrzymać w danym miejscu za odpowiednią kwotę pieniędzy. Byłoby lekko śmieszne twierdzić, że język angielski jest obecnie

reklamowany lub w ogóle potrzebuje reklamy. Jednakże nie możemy zignorować faktu, że ten język jest wszechobecny w mediach, a zwłaszcza w tych skierowanych do dzieci, młodzieży i młodych dorosłych.

Jeżeli chodzi o aspekty marketingowe, nazwa produktu powinna być zrozumiała i łatwa do zapamiętania, lecz nawet jeśli znaczenie nazwy nie okazuje się w pełni zrozumiałe dla klienta, produkt jest nadal popularny. Bywa, że angielska nazwa produktu nie brzmi dobrze, jest po prostu mało gustowna, nietrafiona, nieatrakcyjna. Nie można jednak zignorować faktu, że „wpływ angielszczyzny na poziomie organizacji zdania i struktury całego przekazu czy też przenoszenie pewnych wzorców i schematów myślowych jest czymś bardziej wyrafinowanym niż mechaniczne, niejako na siłę, przeniesienie obcych słów. Jednak właśnie w tej najprostszej postaci – przez użycie obcych słów – jest on bodaj najbardziej widoczny i świadczy o znacznej podatności użytkowników języka polskiego na oddziaływanie angielszczyzny”[1].

Na podstawie: Bartosz Warzycki, *Czy to po angielsku? W takim razie biorę!*, „Językoznawstwo” nr 1(8)/2014.

[1] W. Chłopicki, J. Świątek, *Angielski w polskiej reklamie*, Warszawa – Kraków, 2000.

Zadanie 7. (0–1)

Na podstawie tekstu Bartosza Warzyckiego rozstrzygnij, czy wpływ angielskiego na polszczyznę ogranicza się do użycia słownictwa. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Na podstawie 3. i 4. akapitu tekstu Bartosza Warzyckiego podaj dwa czynniki przyczyniające się do stosowania języka angielskiego w polskim handlu.

1) .....

.....

2) .....

Zadanie 9.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Wtem brząknął w tabakierę złotą Podkomorzy
I rzekł:
„Mój Sędzio, dawniej było jeszcze gorzej!
Teraz nie wiem, czy moda i nas starych zmienia,
Czy młodzież lepsza, ale widzę mniej zgorszenia.
Ach, ja pamiętam czasy, kiedy do Ojczyzny
Pierwszy raz zawitała moda francuszczyzny! […]
Żałośnie było widzieć wyżółkłych młokosów,
Gadających przez nosy[1], a często bez nosów[2],
Opatrzonych w broszurki i w różne gazety,
Głoszących nowe wiary, prawa, toalety.
Miała nad umysłami wielką moc ta tłuszcza[3];
Bo Pan Bóg, kiedy karę na naród przepuszcza[4],
Odbiera naprzód rozum od obywateli.
I tak mędrsi fircykom[5] oprzeć się nie śmieli;
I zląkł ich się jak dżumy jakiej cały naród,
Bo już sam wewnątrz siebie czuł choroby zaród,
Krzyczano na modnisiów, a brano z nich wzory:
Zmieniano wiarę, mowę, prawa i ubiory.
Była to maszkarada, zapustna swawola,
Po której miał przyjść wkrótce wielki post – niewola!

[1] Gadających przez nosy – tzn. usiłujących swojej wymowie nadać odcień właściwy wymowie francuskiej, uwarunkowanej m.in. większą liczbą głosek nosowych.
[2] Bez nosów – utraconych na skutek choroby przywiezionej z Francji.
[3] Tłuszcza – tłum, zgraja.
[4] Przepuszczać – spuszczać.
[5] Fircyk – popularne w XVIII w. określenie eleganta modnego, lekkoducha.

Zadanie 9.1. (0–1)

Podaj autora i tytuł utworu, z którego pochodzi zacytowany fragment.

Autor: .....

Tytuł: .....

Zadanie 9.2. (0–1)

Czy stosunek Polaków do francuszczyzny przedstawiony przez Podkomorzego w powyższym fragmencie utworu literackiego jest taki sam jak stosunek Polaków do angielszczyzny opisany w tekście Bartosza Warzyckiego? Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Bartosza Warzyckiego. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Pytania zastosowane w 2. akapicie tekstu zapowiadają zmianę tematu rozważań.	**P**	**F**
2.	Sformułowania *Często przecież…*, *Następną możliwością…* zwiększają spójność tekstu.	**P**	**F**
3.	W ostatnim akapicie tekstu autor polemizuje z myślą wyrażoną w cytacie przez niego przytoczonym.	**P**	**F**

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz i zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie *W takim razie biorę!* jest

A. zdaniem pojedynczym.
B. równoważnikiem zdania.
C. zdaniem złożonym podrzędnie.
D. zdaniem złożonym współrzędnie.

Zadanie 12. (0–1)

Z 3. akapitu tekstu Bartosza Warzyckiego wypisz synonim wyrazu *towary*.

.....

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015